

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 4 kwietnia 1989 r.

w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego”.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1965 r. w sprawie zmiany statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego” (Dz. U. Nr 18, poz. 121) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się statut stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego”, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1981 r. w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego” (Monitor Polski Nr 19, poz. 174).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *C. Kiszczał*

Załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 kwietnia 1989 r. (poz. 82)

STATUT ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

I. Nazwa, teren działalności, siedziba

§ 1. Związek Harcerstwa Polskiego, zwany dalej ZHP, jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności i posiada osobowość prawną.

§ 2. 1. ZHP prowadzi działalność na terenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Siedzibą władz naczelnych ZHP jest miasto stołeczne Warszawa.

II. Charakter, cele i środki działania

§ 3. 1. ZHP jest patriotycznym, obywatelskim, ideowym, wychowawczym, społecznym, dobrowolnym i samodzielny stowarzyszeniem — organizacją zuchów, harcerzy, harcerzy starszych i instruktorów.

2. ZHP samorządnie i demokratycznie decyduje o swoich celach, metodzie, programie i sposobie jego realizacji oraz władzach i strukturze organizacyjnej.

3. ZHP kieruje się humanistycznymi normami moralnymi, kształtuje postawy szacunku dla każdego człowieka, przestrzega zasad tolerancji światopoglądowej, uznając światopogląd za sprawę osobistą każdego członka Związku.

§ 4. Związek Harcerstwa Polskiego:

- 1) stwarza swoim członkom warunki do samodzielnego poznawania i odkrywania siebie i świata oraz pełnienia ról społecznych,
- 2) kształtuje w zespołowym życiu i działaniu najcenniejsze społecznie postawy ideowe i moralne, patriotyczne i obywatelskie,
- 3) zaspokaja potrzeby i oczekiwania, rozwija zainteresowania swoich członków,
- 4) organizuje działalność na rzecz ochrony środowiska regionu i kraju,
- 5) jest rzecznikiem oraz obrońcą praw i interesów dzieci, młodzieży i społecznych wychowawców,
- 6) stara się wnosić w życie społeczne i kulturę narodową wartości harcerskie.

§ 5. ZHP pielęgnuje kulturę i tradycje narodowe oraz dorobek i tradycje harcerstwa.

§ 6. Cele wychowawcze ZHP sformułowane są w Obietnicy i Prawie Zucha, Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim oraz w Zobowiązaniu Instruktorskim.

§ 7. Obietnica i Prawo Zucha, Przyrzeczenie i Prawo Harcerskie oraz Zobowiązanie Instruktorskie brzmią:

Obietnica Zucha:

Obiecuję być dobrym zuchem, zawsze przestrzegać Prawa Zucha.

Prawo Zucha:

1. Zuch kocha Polskę.
2. Zuch jest dzielny.
3. Zuch mówi prawdę.
4. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
5. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
6. Zuch stara się być coraz lepszy.

Przyrzeczenie Harcerskie:

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Polsce, chętnie pomagać każdemu człowiekowi, być posłusznym Prawu Harcerskiemu.

Potwierdzenie Przyrzeczenia:

Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.

Prawo Harcerskie:

1. Harcerz służy Polsce i dla Niej sumiennie spełnia swoje obowiązki.
2. Harcerz chce zmieniać siebie i świat na lepsze.
3. Harcerz stara się rozumieć siebie, rozwija swoje zdolności i zamiłowania.
4. Harcerz chce wiedzieć więcej niż wie, umieć więcej niż umie.
5. Harcerz myśli samodzielnie i działa skutecznie.
6. Harcerz jest uczciwy, dzielny i odpowiedzialny, można na niego liczyć.
7. Harcerz jest życzliwy, uczynny i opiekuńczy.
8. Harcerz jest gospodarny, szanuje pracę własną i innych.
9. Harcerz poznaje i chroni przyrodę.
10. Harcerz dba o sprawność i zdrowie, nie ulega nałogom, nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych, nie próbuje narkotyków.

Zobowiązanie Instruktorskie:

Przyjmuję obowiązki instruktora Związku Harcerstwa Polskiego. Swoją postawą i pracą pragnę służyć Polsce. Jestem świadom odpowiedzialności za powierzone mi dzieci i młodzież, ich zdrowie i bezpieczeństwo. Będę ich wychowywać zgodnie z ideałami zawartymi w Obietnicy i Prawie Zucha, Przyrzeczeniu i Prawie Harcerskim. Zobowiązuję się przestrzegać statutu ZHP, pracować nad sobą, pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności. Powierzzonej przez Związek funkcji nie opuszczę samowolnie.

§ 8. Swoje cele ZHP realizuje poprzez program i zespół środków objętych własnym systemem metodycznym. Dla ich osiągnięcia ZHP:

- 1) organizuje społeczną aktywność swoich członków działających w podstawowych jednostkach organizacyjnych, posługując się metodą harcerską,

- 2) rozwija różnorodne formy zainteresowań,
- 3) organizuje i wspiera społeczną działalność kadry instruktorskiej,
- 4) tworzy placówki wychowawcze i szkoleniowe, prowadzi działalność dydaktyczną i badawczą,
- 5) zabiega o fundusze, gromadzi pomoce i środki materialne, gospodaruje posiadanym majątkiem,
- 6) prowadzi działalność informacyjną i wydawniczą,
- 7) prowadzi działalność gospodarczą,
- 8) popiera ruchy i inicjatywy społeczne, które są zbieżne z celami ZHP.

§ 9. 1. ZHP korzysta z poparcia i pomocy rodziców oraz społecznego ruchu przyjaciół harcerstwa zorganizowanego w kołach i radach przyjaciół harcerstwa, działających przy jednostkach organizacyjnych Związku. Ruch przyjaciół harcerstwa skupia także opiekunów drużyn i związków drużyn.

2. Przy komendach i jednostkach organizacyjnych Związku może działać ruch harcerskich seniorów, zorganizowany w kręgach.

3. ZHP współpracuje z organami władzy, administracji państwowej i samorządu terytorialnego, placówkami oświaty i wychowania oraz organizacjami społecznymi i politycznymi.

4. ZHP współdziała z Ludowym Wojskiem Polskim.

§ 10. ZHP może podejmować działalność ideową i wychowawczą wśród dzieci i młodzieży nie zorganizowanej, udziela poparcia i pomocy grupom i ruchom młodzieżowym, realizującym cele zbieżne z dążeniami Związku.

§ 11. 1. ZHP jest członkiem Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej i bierze udział w pracach Międzynarodowego Komitetu Ruchów Dziecięcych i Dorastającej Młodzieży (CIMEA).

2. ZHP utrzymuje kontakty i współdziała z zagranicznymi oraz międzynarodowymi organizacjami dziecięcymi i młodzieżowymi, których cele i działalność nie są sprzeczne z celami ZHP.

3. ZHP utrzymuje kontakty z dziećmi i młodzieżą polonijną, stawiając sobie za cel zacieśnienie ich więzów z Polską Rzeczpospolitą Ludową, wspólne pielęgnowanie kultury, języka i tradycji narodowych.

III. Odznaki, symbole i mundury organizacyjne

§ 12. 1. Odznakami organizacyjnymi Związku Harcerstwa Polskiego są:

- 1) dla harcerzy i instruktorów — tradycyjny Krzyż Harcerski, wzorowany na orderze Virtuti Militari, z lilijką w środku, wieńcem z liści dębowych i laurowych wplecionych w ramiona oraz napisem zawołania „Czuwaj”,
- 2) dla zuchów — znaczek przedstawiający główkę białego orła i żółtą tarczę wschodzącego słońca na niebieskim tle. Podstawę stanowi prostokąt barwy czerwonej z napisem „Zuch”.

2. Znakiem ZHP jest tradycyjna lilijka z inicjałami hasła filaretów „Ojczyzna, Nauka, Cnota”.

3. Najwyższym odznaczeniem Związku jest „Krzyż za zasługi dla ZHP”.

4. Wzory odznak, odznaczeń organizacyjnych i innych symboli ZHP, w tym oznaczeń funkcji, stopni, sprawności i specjalności harcerskich, oraz zasady ich używania określa Rada Naczelna ZHP.

§ 13. Hymnem Związku Harcerstwa Polskiego jest pierwsza zwrotka pieśni zaczynającej się od słów „Wszystko co nasze Polsce oddamy...”

§ 14. 1. ZHP posiada sztandar.

2. Na prawej stronie sztandaru znajduje się godło państwowe, na lewej stronie na biało-czerwonym tle umieszczony jest krzyż harcerski oraz napis „Związek Harcerstwa Polskiego”.

3. Prawo posiadania sztandaru przysługuje także chorągwiom, hufcom, związkom drużyn i drużynom. Wzory sztandarów, zasady ich przyznawania i przechowywania oraz oddawania im honorów określa Rada Naczelna ZHP.

§ 15. 1. ZHP posiada banderę.

2. Banderą jest flagą barwy czerwonej z białym ukośnym krzyżem i białym kołem pośrodku, na którym widnieje czerwona lilijka.

3. Wzór bandery, prawo jej posiadania oraz zasady przechowywania i oddawania jej honorów określa Rada Naczelna ZHP.

§ 16. Drużyny, kręgi, związki drużyn, hufce i chorągwie mogą posiadać nazwy oraz imiona. Powinny one sprzyjać realizowaniu ideałów ZHP. Zasady przyjmowania imion i nazw określa Rada Naczelna ZHP.

§ 17. 1. Ubiosem organizacyjnym członków ZHP jest mundur.

2. Wzory mundurów i sposoby ich używania określa Rada Naczelna ZHP.

IV. Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 18. 1. Członkiem ZHP może być każdy, kto wyraża chęć przynależności i działania zgodnie z celami oraz zasadami statutowymi Związku.

2. Członkami ZHP są zuchy, harcerze, harcerze starsi i instruktorzy.

3. Zuchami stają się dzieci w wieku 7—11 lat, które złożyły Obietnicę Zucha.

4. Harcerzami stają się młodzież w wieku 11—15 lat, która złożyła Przyrzeczenie Harcerskie.

5. Harcerzami starszymi stają się młodzież w wieku 15—25 lat, która złożyła Przyrzeczenie Harcerskie.

6. Instruktorami stają się osoby, po ukończeniu 16 lat, cieszące się nienaganną opinią, które wyraziły gotowość podjęcia funkcji instruktorskiej oraz złożyły Zobowiązanie Instruktorskie. Harcerze starsi mogą pełnić funkcje instruktorskie pod opieką pełnoletniego instruktora.

§ 19. 1. Dzieci i młodzież do lat 16 mogą wstąpić do ZHP za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych.

2. Przyjęci do drużyny do czasu złożenia Obietnicy Zucha lub Przyrzeczenia Harcerskiego pozostają w okresie próbnym, z prawem występowania w mundurze ZHP.

3. Decyzję o dopuszczeniu do złożenia Obietnicy Zucha i Przyrzeczenia Harcerskiego podejmuje drużynowy lub instruktor kierujący podstawową jednostką organizacyjną ZHP.

4. Decyzje o dopuszczeniu do złożenia Zobowiązania Instruktorskiego podejmuje właściwa komenda harcerska po dokonaniu oceny kwalifikacji kandydata.

§ 20. Cudzoziemcy mogą być członkami ZHP. Zasady nabywania i utraty członkostwa przez cudzoziemców oraz ich szczególne prawa i obowiązki członkowskie określa Rada Naczelna ZHP.

§ 21. 1. Członkowie ZHP mają prawo:

- 1) nosić mundur i odznaki ZHP,
- 2) współtworzyć program Związku,
- 3) wypowiadać się w sprawach dotyczących Związku oraz zgłaszać wnioski do jednostek ZHP,

4) korzystać z urządzeń, sprzętu, placówek i świadczeń ZHP, na zasadach określonych przez Związek.

2. Instruktorzy i harcerze starsi pełniący funkcje instruktorskie mają ponadto prawo wybierać i być wybierani do władz ZHP, a instruktorzy przyjmować Obietnicę Zucha, Przyrzeczenie Harcerskie i Zobowiązanie Instruktorskie oraz pełnić wszelkie funkcje w ZHP.

§ 22. 1. Członkowie ZHP mają obowiązek:

- 1) przestrzegać: zuchy — Prawa i Obietnicy Zucha, harcerze i harcerze starsi — Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego, instruktorzy — ponadto Zobowiązania Instruktorskiego,
- 2) przestrzegać postanowień statutu ZHP i uchwał władz oraz dbać o dobro Związku,
- 3) zuchy, harcerze i harcerze starsi — należeć do drużyny lub innej podstawowej jednostki organizacyjnej,
- 4) brać czynny udział w życiu Związku,
- 5) przestrzegać dyscypliny organizacyjnej,
- 6) opłacać regularnie składki członkowskie, z wyjątkiem zuchów.

2. Instruktorzy mają ponadto obowiązek:

- 1) pełnić funkcję instruktorską powierzoną przez Związek,
- 2) być dla dzieci i młodzieży przykładem wcielania w życie celów i zasad ZHP,
- 3) dbać o powierzone sobie dzieci i młodzież, o ich dobro, zwłaszcza o zdrowie i bezpieczeństwo, oraz być rzecznikiem ich potrzeb i interesów.

§ 23. 1. Instruktorzy podlegają corocznej ocenie pracy i postaw; na tej podstawie właściwa komenda harcerska dokonuje zaliczenia im służby instruktorskiej.

2. Instruktor, który z ważnych powodów nie może uczestniczyć czynnie w pracy Związku, może uzyskać urlop instruktorski.

§ 24. Członkostwo ZHP ustaje w razie:

- 1) wystąpienia z ZHP,
- 2) skreślenia z listy członków ZHP,
- 3) wykluczenia z ZHP.

§ 25. 1. Skreślenie z listy członków ZHP może nastąpić:

- 1) w stosunku do zuchów, harcerzy i harcerzy starszych — w przypadku niebrania udziału w życiu Związku i niepodejmowania obowiązków członkowskich przez okres co najmniej 6 miesięcy bez należytego usprawiedliwienia,
- 2) w stosunku do instruktorów — w przypadku niezaliczenia służby instruktorskiej przez 2 kolejne lata albo zalegania z opłatą składek przez okres 6 miesięcy.

2. Decyzję o skreśleniu z listy członków ZHP, po wcześniejszym uprzedzeniu o takim zamiarze i umożliwieniu złożenia stosownych wyjaśnień, podejmuje w stosunku do:

- 1) zuchów — drużynowy,
- 2) harcerzy i harcerzy starszych — drużynowy z radą drużyny,
- 3) członków innych podstawowych jednostek organizacyjnych — instruktor kierujący jednostką, wraz z właściwą radą,
- 4) instruktorów — komenda harcerska,
- 5) instruktorów oraz harcerzy starszych, pełniących funkcje z wyboru we władzach ZHP — właściwa komisja instruktorska na wniosek komendy harcerskiej.

3. Od decyzji określonej w ust. 2 pkt 1—4 przysługuje prawo odwołania do właściwej komendy harcerskiej, a od decyzji określonej w ust. 2 pkt 5 — do komisji instruktorskiej wyższego stopnia. Od decyzji Centralnej Komisji Instruktorskiej odwołanie nie przysługuje.

§ 26. Za osiągnięcia w pracy Związku oraz za zasługi członkowie ZHP mogą być wyróżniani i nagradzani.

§ 27. 1. Wobec członków ZHP naruszających postanowienia statutu i uchwały władz Związku, zasady moralne, wychowawcze i organizacyjne mogą być stosowane następujące kary:

- 1) w stosunku do harcerzy, harcerzy starszych i instruktorów:
 - a) upomnienie,
 - b) nagana,
 - c) wykluczenie z ZHP,
- 2) w stosunku do instruktorów ponadto, jako kara dodatkowa, zawieszenie na okres do 2 lat w pełnieniu określonych funkcji oraz całości lub części praw członkowskich.
 2. Uprawnieni do stosowania kar są w stosunku do:
 - 1) harcerzy i harcerzy starszych — drużynowy z radą drużyny,
 - 2) członków innych podstawowych jednostek organizacyjnych — instruktor kierujący jednostką, wraz z właściwą radą,
 - 3) harcerzy starszych pełniących funkcje instruktorskie — właściwa komenda harcerska,
 - 4) instruktorów — właściwa komenda harcerska w zakresie kar upomnienia i nagany, a właściwa komisja instruktorska w zakresie kary wykluczenia z ZHP oraz kar dodatkowych.

3. Zastosowanie kary wymaga uprzedniego zbadania zarzutów oraz wysłuchania obwinionego.

§ 28. Instruktora ZHP, wobec którego wszczęto postępowanie o ukaranie, właściwa komenda harcerska lub komisja instruktorska może zawiesić w pełnieniu określonych funkcji oraz w prawach członka do czasu zakończenia postępowania, jeżeli ze względu na rodzaj przewinienia przemawiają za tym względy wychowawcze lub dobro Związku.

§ 29. 1. Ukaranemu przysługuje prawo odwołania w terminie 21 dni od dnia powiadomienia o ukaraniu do:

- 1) komendy harcerskiej — jeżeli karę zastosował drużynowy lub instruktor kierujący podstawową jednostką organizacyjną,
- 2) komisji instruktorskiej — jeżeli karę w pierwszej instancji zastosowała komenda harcerska.

2. W terminie określonym w ust. 1 od każdego orzeczenia stronom przysługuje prawo odwołania do właściwej komisji instruktorskiej. Od orzeczenia komisji pierwszego stopnia odwołanie składa się do komisji wyższego stopnia. Od orzeczenia Centralnej Komisji Instruktorskiej w pierwszej instancji przysługuje odwołanie do tejże komisji w innym składzie orzekającym. Orzeczenie komisji instruktorskiej wydane w tym trybie jest ostateczne.

§ 30. Kara ulega zatarciu, z wyjątkiem wykluczenia z ZHP, po upływie roku od prawomocnego ukarania lub po upływie okresu, na który została orzeczona. Wykluczenie z ZHP powoduje pozbawienie praw członkowskich, utratę stopni i odznak organizacyjnych.

V. Struktura ZHP

§ 31. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi ZHP są drużyny, kręgi i inne jednostki, działające na zasadach określonych dla drużyny lub kręgu, zatwierdzone przez właściwe komendy harcerskie.

§ 32. Drużyna zachowa, harcerska, starszoharcerska jest prowadzonym przez drużynowego zespołem, który:

- 1) ma ustalony skład członków, umożliwiający realizację systemu metodycznego,
- 2) ma określone sposoby organizowania się do działania,
- 3) realizuje metodą harcerską wspólny program działania,
- 4) działa zgodnie z celami i zasadami statutu ZHP.

§ 33. 1. Drużyny są tworzone na terenie szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, w zakładach leczniczych, a także w środowisku zamieszkania członków.

2. Utworzenie drużyny wymaga zgody komendy hufca, wydanej w porozumieniu z władzami placówki, na której terenie drużyna ma działać. Utworzenie drużyny zatwierdza właściwa komenda harcerska.

3. Decyzję o przyjęciu drużyny do ZHP, nadaniu nazwy, numeru, imienia podejmuje komenda hufca.

§ 34. 1. Drużyna działa zgodnie z systemem metodycznym ustalonym przez Radę Naczelną ZHP.

2. Drużynowy drużyny zachowej i harcerskiej ustala organizację drużyny, zasady i program jej działania oraz określa zakres i formy współdecydowania członków drużyny o jej istotnych sprawach.

3. Drużyna starszoharcerska samodzielnie ustala swoją wewnętrzną organizację, program działania i sposoby jego realizacji, kierunki zainteresowań i służby.

§ 35. 1. Drużynowy kieruje drużyną i podejmuje decyzje w sprawach członkowskich.

2. Drużynowy ma prawo do samodzielnego wyboru metod i form działania, realizowanych według najlepszej wiedzy i woli w interesie członków drużyny, zgodnie z celami i zasadami ZHP oraz systemem metodycznym Związku.

3. Drużynowy jest odpowiedzialny za wszystkie działania drużyny, w szczególności za realizację programu i systemu metodycznego Związku, za przestrzeganie w działaniu drużyny statutu ZHP oraz za zdrowie i bezpieczeństwo członków drużyny w czasie jej działań.

4. Drużynowego mianuje i zwalnia właściwa komenda harcerska.

§ 36. 1. W środowiskach działania wymienionych w § 33, a także przy harcerskich komendach, uczelniach, jednostkach wojskowych i zakładach pracy mogą być tworzone kręgi instruktorskie, starszoharcerskie, akademickie, wojskowe.

2. Utworzenie kręgu wymaga zgody właściwej komendy harcerskiej, wydanej w porozumieniu z władzami placówki, na której terenie krąg ma działać.

3. Krąg samodzielnie określa swoje zadania, wewnętrzną strukturę organizacyjną i organy samorządowe.

4. Kręgiem kieruje przewodniczący pochodzący z wyboru, zatwierdzany przez właściwą komendę harcerską.

§ 37. Podstawowe jednostki organizacyjne nie spełniające wymagań statutowych mogą zostać decyzją właściwej komendy hufca rozwiązane lub zawieszona w działaniu na okres nie przekraczający 6 miesięcy.

§ 38. 1. Podstawowe jednostki organizacyjne działające w jednym środowisku mogą łączyć się w związki drużyn (szczepy lub inne), w szczególności w celu:

- 1) podejmowania, realizowania i koordynacji zadań programowo-wychowawczych w środowisku,
- 2) organizowania warunków do realizacji programów drużyn,

- 3) pozyskiwania i doskonalenia kadry instruktorskiej,
- 4) świadczenia wzajemnej pomocy,
- 5) prowadzenia wspólnej gospodarki lub działalności zarobkowej,
- 6) organizowania ruchu przyjaciół harcerstwa i ruchu harcerskich seniorów.

2. Związki drużyn są jednostkami pracy programowej.

3. Podstawowe jednostki organizacyjne wchodzące w skład związku drużyn określają zasady współpracy, program działania, wewnętrzną strukturę organizacyjną oraz organy samorządowe. Utworzenie związku drużyn zatwierdza właściwa komenda harcerska. Komenda ta może przekazać związkowi drużyn część swoich uprawnień.

§ 39. 1. Hufiec działa na terenie jednej albo kilku sąsiadujących podstawowych jednostek podziału terytorialnego państwa; na terenie jednej podstawowej jednostki podziału terytorialnego państwa mogą działać dwa lub więcej wyodrębnionych terytorialnie hufców.

2. Tworzenie, łączenie, podział i rozwiązywanie hufców oraz określanie ich granic terytorialnych następuje uchwałą rady chorągwi.

3. Hufiec tworzy warunki programowe, organizacyjne i finansowo-gospodarcze instruktorom i jednostkom harcerskim do prowadzenia działalności wychowawczej, kształceniowej i społecznej. Hufiec organizuje harcerską akcję letnią i zimową.

4. Hufiec może być utworzony, jeżeli działają na jego terenie drużyny zuchowe, harcerskie i harcerze starsi.

§ 40. 1. Hufce działające na terenie województwa tworzą chorągiew ZHP.

2. Chorągiew zapewnia warunki do prawidłowego funkcjonowania jednostek Związku, inspirowanie i wspomaga działalność hufców.

VI. Ruchy programowo-metodyczne

§ 41. 1. W ramach ZHP mogą działać środowiskowe, regionalne oraz ogólnozwiązkowe ruchy programowo-metodyczne, skupiające instruktorów, harcerzy starszych oraz jednostki organizacyjne ZHP.

2. Na zasadach ruchu programowo-metodycznego działają terytorialne i ogólnozwiązkowe organy samorządowe harcerzy starszych, w szczególności zbiórki przedstawicieli harcerzy starszych, rady harcerzy starszych oraz rady harcerstwa akademickiego.

§ 42. Ruchy programowo-metodyczne stanowią otwartą dla uczestników formę współdziałania w celach:

- 1) doskonalenia programu i metodyki harcerskiej, w szczególności działalności specjalnościowej,
- 2) wymiany doświadczeń i upowszechniania inicjatyw programowych i metodycznych,
- 3) wspólnego realizowania konkretnego zadania, inicjatywy społecznej lub kierunku służby,
- 4) formułowania istotnego dla młodzieży lub Związku problemu oraz próby jego rozwiązania.

§ 43. 1. Ruchy programowo-metodyczne mają prawo wypowiedzenia się we wszystkich istotnych dla młodzieży i Związku sprawach, formułowania i prezentowania stanowisk, przedstawiania opinii i pytań, a także zgłaszania właściwym władzom ZHP wniosków i propozycji rozwiązań programowych, metodycznych i organizacyjnych.

2. Władze uchwałodawcze i wykonawcze wszystkich szczebli są obowiązane do zajmowania stanowiska wobec problemów zgłaszanych im przez ruchy programowo-metodyczne.

§ 44. 1. Ruchy programowo-metodyczne samodzielnie określają swoje cele, zasady funkcjonowania i organizowania się do działania oraz powołują rady ruchu odpowiedzialne za ich działalność.

2. Ruch programowo-metodyczny przedstawia właściwej komendzie harcerskiej aktualne cele, zasady i obszar działania oraz instruktorów (harcerzy starszych) kierujących ruchem i odpowiedzialnych za jego działalność.

3. Na zasadach ruchu programowo-metodycznego mogą być wprowadzane i stosowane przez jednostki organizacyjne ZHP oryginalne, odmienne od powszechnie obowiązujących, rozwiązania systemu metodycznego Związku; jako eksperymenty metodyczne zatwierdza je i nadzoruje Rada Naczelna ZHP.

§ 45. Rady wszystkich szczebli przekazują działającym na ich terenie ruchom programowo-metodycznym miejsca mandatowe, rozszerzając skład rady, nie więcej jednak niż o 1/2 jej pierwotnej liczby. Ruchy programowo-metodyczne samodzielnie delegują swoich przedstawicieli na miejsca mandatowe.

§ 46. Właściwa rada albo Rada Naczelna ZHP może rozwiązać ruch programowo-metodyczny oraz zakazać jego działalności, jeśli narusza on postanowienia statutu ZHP.

VII. Władze Związku

§ 47. 1. Władzami uchwałodawczymi ZHP są: Zjazd, a w chorągwiach i hufcach — konferencje sprawozdawczo-wyborcze. W okresie między Zjazdami i konferencjami są nimi odpowiednio: Rada Naczelna oraz rady chorągwi i hufców.

2. Władzami wykonawczymi ZHP są: Naczelnik ZHP i Główna Kwatera ZHP, komendanci i komendy chorągwi, komendanci i komendy hufców.

3. Władzami kontrolnymi ZHP są: Centralna Komisja Rewizyjna ZHP oraz komisje rewizyjne chorągwi i hufców.

4. Władzami orzekającymi są: Centralna Komisja Instruktorska ZHP oraz komisje instruktorskie chorągwi i hufców.

5. Struktura władz obejmuje władze: naczelne, chorągwi i hufców.

§ 48. 1. Władze ZHP pochodzą z wyboru.

2. Nie można łączyć funkcji w różnych władzach tego samego stopnia.

3. Tę samą funkcję we władzach wykonawczych można pełnić przez dwie kolejne pełne kadencje.

§ 49. 1. Wybory do władz odbywają się w sposób tajny, jeśli uprawnieni do głosowania jednogłośnie nie postanowią inaczej.

2. Wybory są ważne, jeśli bierze w nich udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania.

3. Za wybranych uważa się kandydatów, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów, nie mniej jednak niż połowę.

4. W trzecim kolejnym głosowaniu właściwa władza może zrezygnować z wymagania co najmniej połowy głosów jako warunku ważności wyboru kandydatów.

5. Szczegółowe zasady wyboru władz oraz delegatów na Zjazd i konferencje sprawozdawczo-wyborcze określa Rada Naczelna ZHP.

§ 50. Kadencja wszystkich władz trwa 4 lata.

§ 51. Władze ZHP mogą przyjmować rezygnacje swoich członków, odwoływać ich ze swojego składu oraz uzupełniać stan osobowy do liczby ustalonej przez Zjazd lub konferencję sprawozdawczo-wyborczą.

§ 52. Mandat członka władz wybieralnych ZHP wygasa z upływem kadencji, a w czasie jej trwania — na skutek:

- 1) ustania członkostwa ZHP,
- 2) rezygnacji z mandatu,
- 3) odwołania ze składu władz lub rozwiązania danej władzy.

§ 53. 1. Odwołanie członka ze składu władz może nastąpić uchwałą z powodu niewypełniania przez niego przyjętych obowiązków.

2. W razie prowadzenia działalności niezgodnej z prawem, statutem i uchwałami władz ZHP, władza ZHP wyższego stopnia może rozwiązać odpowiednią władzę niższego stopnia; do czasu wyboru nowej władzy funkcję dotychczasowej władzy pełni organ tymczasowy, powołany na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 54. Władze ZHP wyższego stopnia sprawują nadzór nad działalnością odpowiednich władz i jednostek niższych stopni, nie naruszając ich prawa do samodzielnego i samorządnego działania; są obowiązane do udzielania pomocy podległym jednostkom.

§ 55. Uchwały władz są podejmowane — jeżeli statut nie stanowi inaczej — zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania; przy obliczaniu zwykłej większości głosów uwzględnia się tylko głosy oddane za i przeciw uchwale.

§ 56. 1. Uchwały i decyzje władz wyższych wiążą władze niższe.

2. Uchwały i decyzje władz oraz jednostek organizacyjnych niezgodne z prawem lub statutem ZHP i wydanymi z jego upoważnienia uchwałami właściwych władz wyższych — są nieważne.

3. Nieważność uchwał i decyzji władz stwierdzają uchwałą właściwe władze wyższe, a jednostek organizacyjnych ZHP — władze wykonawcze ZHP.

4. Odwołania od uchwał stwierdzających nieważność rozstrzyga uchwałą Centralna Komisja Rewizyjna ZHP.

A. Władze naczelne

§ 57. Władzami naczelnymi ZHP są:

- 1) Zjazd ZHP,
- 2) Rada Naczelna ZHP,
- 3) Naczelnik ZHP i Główna Kwatera ZHP,
- 4) Centralna Komisja Rewizyjna ZHP,
- 5) Centralna Komisja Instruktorska ZHP.

§ 58. Zjazd ZHP jest najwyższą władzą Związku. Zjazd ZHP:

- 1) decyduje o podstawowych sprawach ideowych, wychowawczych i programowych Związku oraz uchwała program działania Związku,
- 2) uchwała statut oraz jego zmiany,
- 3) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania Rady Naczelnej, Naczelnika i Głównej Kwatery, Centralnej Komisji Rewizyjnej oraz Centralnej Komisji Instruktorskiej,
- 4) udziela absolutorium ustępującej Radzie Naczelnej, Naczelnikowi i Głównej Kwaterze,
- 5) wybiera Radę Naczelną, Centralną Komisję Rewizyjną, Centralną Komisję Instruktorską i Naczelnika,
- 6) rozpatruje odwołania i wnioski skierowane do Zjazdu,
- 7) decyduje w innych sprawach, których ważność wymaga decyzji Zjazdu.

§ 59. 1. Zjazd zwołuje Rada Naczelna co 4 lata; uchwałą o zwołaniu Zjazdu ogłasza się w prasie organizacyjnej najpóźniej na 2 miesiące przed jego terminem,

2. Delegatami na Zjazd z głosem stanowiącym są członkowie ZHP, wybrani zgodnie z regulaminem uchwalonym przez Radę Naczelną. Uczestnikami Zjazdu z głosem doradczym są członkowie ustępujących władz naczelnych nie będący delegatami oraz zaproszeni goście.

3. O terminie, miejscu i porządku obrad Zjazdu Rada Naczelna zawiadamia delegatów i uczestników nie później niż na 2 tygodnie przed wyznaczonym terminem.

§ 60. 1. Nadzwyczajny Zjazd może być zwołany w każdym czasie, w szczególnie uzasadnionych wypadkach; Rada Naczelna zwołuje go z własnej inicjatywy, na żądanie Głównej Kwatery, Centralnej Komisji Rewizyjnej lub 1/4 ogólnej liczby rad chorągwi.

2. Nadzwyczajny Zjazd powinien być zwołany najpóźniej w terminie 2 miesięcy od daty podjęcia uchwały przez Radę Naczelną lub zgłoszenia żądania.

3. Nadzwyczajny Zjazd obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których został zwołany.

§ 61. Delegaci Zjazdu zachowują ważność mandatów do czasu zwołania następnego Zjazdu.

§ 62. 1. Rada Naczelna ZHP jest najwyższą władzą Związku w okresie między Zjazdami.

2. W skład Rady Naczelnej wchodzi 87 członków.

3. Rada Naczelna ZHP:

- 1) decyduje o działalności i rozwoju ZHP,
- 2) podejmuje stanowiska wobec społecznie ważnych problemów,
- 3) decyduje w sprawach systemu metodycznego ZHP,
- 4) określa zadania programowo-organizacyjne dla Związku,
- 5) ocenia realizację uchwał Zjazdu oraz uchwał własnych,
- 6) rozpatruje sprawozdanie Naczelnika i Głównej Kwatery, ocenia ich działalność i na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej podejmuje w połowie kadencji uchwałę o udzieleniu absolutorium,
- 7) wybiera na wniosek Naczelnika członków Głównej Kwatery, w tym zastępców Naczelnika,
- 8) uchwała budżet Związku oraz przyjmuje na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej coroczne sprawozdania z jego wykonania,
- 9) uchwała regulaminy,
- 10) powołuje i likwiduje centralne jednostki organizacyjne i gospodarcze Związku,
- 11) decyduje o przystąpieniu ZHP do innych organizacji,
- 12) ustanawia odznaczenia i tytuły honorowe Związku,
- 13) nadzoruje pracę rad chorągwi,
- 14) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez Zjazd.

§ 63. 1. Rada Naczelna wybiera ze swego grona Prezydium w składzie przez siebie ustalonym, w tym przewodniczącego. Prezydium jest wewnętrznym organem Rady, organizującym jej pracę i realizującym określone przez nią zadania.

2. Do obowiązków przewodniczącego należy reprezentowanie Rady Naczelnej oraz zwoływanie posiedzeń, przewodniczenie i proponowanie porządku obrad.

§ 64. 1. W pracach Rady Naczelnej biorą udział Naczelnik i członkowie Głównej Kwatery.

2. Rada Naczelna zbiera się co najmniej 2 razy w roku, a ponadto na wniosek Głównej Kwatery, Centralnej Komisji Rewizyjnej lub 1/4 ogółu członków Rady.

3. Do wykonywania swoich zadań Rada Naczelna po-

wołuje stałe komisje; może także powoływać zespoły i komisje do wykonania zadań doraźnych.

4. Projekty uchwał Rady Naczelnej mogą wносить komisje Rady, jej członkowie oraz Naczelnik i Główna Kwatera.

5. Rada Naczelna uchwała swój regulamin.

§ 65. 1. Naczelnik i Główna Kwatera ZHP stanowią naczelną władzę wykonawczą Związku, odpowiedzialną wobec Rady Naczelnej i Zjazdu za realizację zadań ZHP.

2. Naczelnika wybiera i odwołuje Zjazd ZHP, a w okresie między zjazdami — Rada Naczelna spośród co najmniej 2 kandydatów.

3. Członków Głównej Kwatery w liczbie 6—8, w tym zastępców Naczelnika, wybiera i odwołuje Rada Naczelna na wniosek Naczelnika.

§ 66. 1. Naczelnik ZHP:

- 1) kieruje pracą Głównej Kwatery,
- 2) reprezentuje Związek,
- 3) ogłasza Alerty,
- 4) wydaje rozkazy,
- 5) nadaje odznaczenia i tytuły honorowe Związku, nie zastrzeżone dla innych władz ZHP,
- 6) powołuje i odwołuje kierowników wydziałów Głównej Kwatery i innych jednostek centralnych ZHP,
- 7) wykonuje inne funkcje przekazane mu przez Zjazd i Radę Naczelną.

2. Naczelnik ZHP jest przełożonym wszystkich zuchów, harcerzy, harcerzy starszych i instruktorów.

§ 67. Główna Kwatera podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących Związku, nie zastrzeżonych w statucie do kompetencji innych władz ZHP. Główna Kwatera w szczególności:

- 1) kieruje bieżącą działalnością ZHP i reprezentuje Związek na zewnątrz,
- 2) koordynuje i nadzoruje pracę komend chorągwi, centralnych jednostek organizacyjnych i gospodarczych ZHP, nadaje kierunek ich pracy oraz ocenia ich działalność,
- 3) wykonuje uchwały Zjazdu i Rady Naczelnej oraz zapewnia ich wykonanie przez podległe jednostki Związku,
- 4) opracowuje corocznie projekt budżetu Związku oraz sprawozdania z jego wykonania i przedkłada je do zatwierdzenia Radzie Naczelnej,
- 5) ustala wewnętrzną organizację swojej pracy,
- 6) opiniuje kandydatów na stanowiska kierownicze w wydziałach Głównej Kwatery ZHP oraz kandydatów na komendantów i dyrektorów centralnych jednostek organizacyjnych i gospodarczych ZHP,
- 7) opiniuje kandydatów na stanowiska naczelnych redaktorów pism harcerskich, programów radiowych i telewizyjnych oraz dyrektora Centralnej Składnicy Harcerskiej,
- 8) współpracuje z organizacjami i instytucjami w kraju i za granicą,
- 9) wydaje instrukcje organizacyjne i finansowo-gospodarcze,
- 10) wydaje „Wiadomości Urzędowe ZHP”,
- 11) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez Zjazd i Radę Naczelną ZHP.

§ 68. 1. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP jest najwyższym organem kontroli Związku, odpowiedzialnym przed Zjazdem ZHP.

2. W skład Centralnej Komisji Rewizyjnej wchodzi 27 członków.

3. Centralna Komisja Rewizyjna ZHP:

- 1) kontroluje działalność statutową Związku pod kątem zgodności ze statutem, uchwałami Zjazdu i Rady Naczelnej, programem działania Związku, zasadami systemu metodycznego ZHP oraz przepisami prawa,
- 2) kontroluje działalność finansową Związku pod kątem zgodności z przepisami prawa, zasadami finansowo-gospodarczymi ZHP, celowości, gospodarności i rzetelności,
- 3) przedstawia właściwym władzom ZHP informacje o wynikach kontroli oraz uwagi, wnioski i zalecenia po kontrolne.

4. Centralna Komisja Rewizyjna podejmuje uchwały w sprawie wykładni statutu ZHP.

5. Przewodniczący Centralnej Komisji Rewizyjnej lub upoważnieni przez niego członkowie mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach Rady Naczelnej i Głównej Kwatery.

6. Centralna Komisja Rewizyjna uchwała regulaminy działania dla komisji rewizyjnych wszystkich stopni.

§ 69. 1. Centralna Komisja Instruktorska ZHP jest najwyższym organem orzekającym w sprawach instruktorskich, odpowiedzialnym przed Zjazdem ZHP.

2. W skład Centralnej Komisji Instruktorskiej wchodzi 21 członków.

3. Centralna Komisja Instruktorska ZHP:

- 1) czuwa nad zgodnością działalności instruktorów ZHP ze statucem,
- 2) rozpoznaje problemy kadry instruktorskiej i współuczestniczy w ich rozwiązywaniu,
- 3) rozpatruje sprawy indywidualne między instruktorami, związane z działalnością w ZHP,
- 4) orzeka w sprawach dyscyplinarnych instruktorów ZHP,
- 5) rozpatruje odwołania instruktorów od decyzji komend harcerskich w sprawach członkowskich.

4. Centralna Komisja Instruktorska uchwała:

- 1) zasady działania, właściwość i tryb postępowania w sprawach członkowskich instruktorów ZHP,
- 2) regulaminy działania dla komisji instruktorskich wszystkich stopni, w szczególności ich organizację, właściwość, zasady działania i tryb postępowania przed komisjami.

5. Przewodniczący Centralnej Komisji Instruktorskiej lub upoważnieni przez niego członkowie mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach Rady Naczelnej i Głównej Kwatery.

B. Władze chorągwi

§ 70. Władzami chorągwi są:

- 1) konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi,
- 2) rada chorągwi,
- 3) komendant chorągwi i komenda chorągwi,
- 4) komisja rewizyjna chorągwi,
- 5) komisja instruktorska chorągwi.

§ 71. 1. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi jest najwyższą władzą chorągwi; zwołuje ją rada chorągwi co 4 lata.

2. Nadzwyczajną konferencję chorągwi zwołuje rada chorągwi z własnej inicjatywy, na żądanie komendy chorągwi, komisji rewizyjnej chorągwi lub 1/4 liczby rad hufców albo Rady Naczelnej ZHP.

3. W sprawach dotyczących zwoływania konferencji stosuje się odpowiednio postanowienia § 59 ust. 2 i 3, § 60 ust. 2 i 3 oraz § 61.

§ 72. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza chorągwi:

- 1) uchwała program działania chorągwi,
- 2) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie rady chorągwi, komendanta i komendy chorągwi, komisji rewizyjnej chorągwi i komisji instruktorskiej chorągwi,
- 3) udziela na wniosek komisji rewizyjnej chorągwi absolutorium ustępującej radzie chorągwi, komendantowi i komendzie chorągwi,
- 4) wybiera radę chorągwi, komisję rewizyjną chorągwi, komisję instruktorską chorągwi oraz komendanta chorągwi,
- 5) wybiera delegatów na Zjazd ZHP,
- 6) rozpatruje odwołania i wnioski skierowane do konferencji.

§ 73. 1. Rada chorągwi jest najwyższą władzą chorągwi w okresie między konferencjami; w swojej działalności podlega konferencji.

2. W skład rady chorągwi wchodzi 25—45 członków.

3. Rada chorągwi:

- 1) ustala główne kierunki działalności chorągwi,
- 2) decyduje o ważnych sprawach programowych, organizacyjnych i gospodarczych chorągwi,
- 3) ocenia realizację uchwał naczelnych władz Związku oraz uchwał konferencji i rady chorągwi,
- 4) wybiera na wniosek komendanta chorągwi komendę chorągwi w liczbie 3—6 osób, w tym zastępców komendanta chorągwi,
- 5) rozpatruje działalność komendanta i komendy chorągwi, ocenia ich pracę oraz na wniosek komisji rewizyjnej chorągwi podejmuje w połowie kadencji uchwałę o udzieleniu absolutorium,
- 6) nadzoruje pracę rad hufców,
- 7) uchwała budżet chorągwi oraz na wniosek komisji rewizyjnej chorągwi przyjmuje corocznie sprawozdania z jego wykonania,
- 8) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję.

§ 74. 1. Rada chorągwi wybiera prezydium w składzie przez siebie ustalonym w tym przewodniczącego rady.

2. W sprawach dotyczących obowiązków przewodniczącego i prezydium stosuje się odpowiednio postanowienia § 63.

§ 75. 1. W pracach rady chorągwi biorą udział komendant chorągwi i członkowie komendy chorągwi.

2. Rada zbiera się co najmniej 2 razy w roku, a ponadto na wniosek komendy chorągwi, komisji rewizyjnej chorągwi lub 1/4 członków rady chorągwi albo Rady Naczelnej.

3. Do organizacji pracy Rady Chorągwi stosuje się odpowiednio postanowienia § 64 ust. 3—5.

§ 76. 1. Komendant chorągwi i komenda chorągwi są władzą wykonawczą chorągwi, odpowiedzialną za realizację zadań przed konferencją i radą chorągwi oraz naczelną władzą wykonawczą.

2. W okresie między konferencjami komendanta chorągwi wybiera i odwołuje rada chorągwi.

§ 77. 1. Komendant chorągwi:

- 1) kieruje pracą komendy chorągwi i reprezentuje Związek na terenie chorągwi,

2) wydaje rozkazy,

3) nadaje odznaczenia i wyróżnienia, nie zastrzeżone dla innych władz chorągwi,

4) powołuje i odwołuje kierowników wydziałów komendy chorągwi,

5) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję i radę chorągwi.

2. Komendant chorągwi jest przełożonym zuchów, harcerzy i instruktorów Związku na terenie chorągwi.

§ 78. Komenda chorągwi podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących chorągwi, nie zastrzeżonych w statucie dla innych władz chorągwi. Komenda chorągwi w szczególności:

- 1) kieruje bieżącą działalnością ZHP i reprezentuje Związek na terenie chorągwi,
- 2) wykonuje uchwały i decyzje naczelnych władz Związku, uchwały konferencji i rady chorągwi,
- 3) opiniuje kandydatów na stanowiska kierowników wydziałów komendy chorągwi oraz kandydatów na komendantów i kierowników jednostek organizacyjnych i gospodarczych ZHP na terenie chorągwi,
- 4) opiniuje kandydatów na stanowisko dyrektora oddziału Centralnej Składnicy Harcerskiej,
- 5) koordynuje i nadzoruje pracę komend hufców i innych jednostek chorągwi oraz dokonuje oceny ich działalności,
- 6) organizuje działalność programową chorągwi, w zakresie uchwalonym przez konferencję i radę chorągwi,
- 7) organizuje kształcenie kadry instruktorskiej,
- 8) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję i radę chorągwi.

§ 79. 1. Komisja rewizyjna chorągwi jest organem kontroli Związku na terenie chorągwi, odpowiedzialnym przed konferencją.

2. W skład komisji rewizyjnej chorągwi wchodzi 11—25 członków.

3. W sprawach dotyczących działania komisji stosuje się odpowiednio postanowienia § 68 ust. 3 i 5.

§ 80. 1. Komisja instruktorska chorągwi w składzie 9—15 członków jest organem orzekającym w sprawach instruktorskich, odpowiedzialnym przed konferencją.

2. W sprawach dotyczących działania komisji stosuje się odpowiednio postanowienia § 69 ust. 3 i 5.

C. Władze hufca

§ 81. Władzami hufca są:

- 1) konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca,
- 2) rada hufca, jeśli konferencja nie postanowiła inaczej,
- 3) komendant hufca i komenda hufca,
- 4) komisja rewizyjna hufca, jeśli konferencja nie postanowiła inaczej,
- 5) komisja instruktorska hufca, jeśli konferencja nie postanowiła inaczej.

§ 82. 1. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca jest najwyższą władzą hufca; zwołuje ją rada (komenda) hufca co 4 lata.

2. Nadzwyczajną konferencję hufca zwołuje rada (komenda) hufca z własnej inicjatywy, na żądanie komisji rewizyjnej hufca lub 1/4 instruktorów hufca albo rady chorągwi.

3. W sprawach dotyczących zwoływania konferencji stosuje się odpowiednio postanowienia § 59 ust. 2 i 3, § 60 ust. 2 i 3 oraz § 61.

§ 83. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza hufca:

- 1) uchwała program działania hufca,
- 2) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie rady, komendanta i komendy hufca, komisji rewizyjnej hufca i komisji instruktorskiej hufca,
- 3) udziela na wniosek komisji rewizyjnej hufca absolutorium ustępującej radzie hufca, komendantowi i komendzie hufca,
- 4) wybiera radę hufca, komisję rewizyjną hufca, komisję instruktorską hufca i komendanta hufca,
- 5) wybiera delegatów na konferencję sprawozdawczo-wyborczą chorągwi,
- 6) rozpatruje odwołania i wnioski skierowane do konferencji.

§ 84. 1. Jeżeli konferencja postanowiła nie wybierać rady hufca, to:

- 1) komendę hufca wybiera konferencja sprawozdawczo-wyborcza na wniosek komendanta i na nią przechodzą wszystkie uprawnienia określone dla rady hufca, z wyjątkiem uchwały o absolutorium,
- 2) w okresie między konferencjami komendanta hufca wybiera i odwołuje komenda hufca.

2. Jeżeli konferencja postanowiła nie wybierać komisji rewizyjnej hufca i (lub) komisji instruktorskiej hufca, ich uprawnienia wykonuje odpowiednia komisja wyższego stopnia.

§ 85. 1. Rada hufca jest najwyższą władzą hufca w okresie między konferencjami; w swojej działalności podlega konferencji.

2. W skład rady hufca wchodzi 7—31 członków. Rada wybiera ze swego grona przewodniczącego.

3. Rada hufca:

- 1) ustala główne kierunki pracy hufca,
- 2) decyduje w ważnych dla hufca sprawach programowych, organizacyjnych i gospodarczych,
- 3) na wniosek komendanta hufca wybiera członków komendy hufca w liczbie 2—6, w tym zastępcę lub zastępców komendanta hufca,
- 4) rozpatruje sprawozdanie z działalności komendanta i komendy hufca oraz ocenia jej pracę, podejmując w połowie kadencji na wniosek odpowiedniej komisji rewizyjnej uchwałę o udzieleniu absolutorium komendantowi i komendzie hufca,
- 5) uchwała budżet hufca oraz przyjmuje sprawozdania z jego wykonania,
- 6) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję.

§ 86. 1. W pracach rady hufca bierze udział komendant hufca i członkowie komendy hufca.

2. Rada hufca zbiera się co najmniej 3 razy w roku, a ponadto na wniosek komendy hufca, komisji rewizyjnej hufca lub 1/4 członków rady hufca.

3. Przy organizacji pracy rady hufca stosuje się odpowiednio postanowienia § 64 ust. 3—5.

§ 87. Komendant hufca i komenda hufca są władzą wykonawczą hufca, odpowiedzialną za realizację zadań przed konferencją, radą hufca oraz władzą wykonawczą chorągwi. Postanowienie § 76 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 88. 1. Komendant hufca:

- 1) kieruje pracą komendy hufca oraz reprezentuje Związek na terenie hufca,
- 2) wydaje rozkazy,
- 3) mianuje drużynowych i komendantów związków dru-

żyn, mianuje lub zatwierdza instruktorów kierujących podstawowymi jednostkami organizacyjnymi,

- 4) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję i radę hufca.

2. Komendant hufca jest przełożonym zuchów, harcerzy i instruktorów Związku na terenie hufca.

§ 89. Komenda hufca:

- 1) kieruje bieżącą działalnością hufca i reprezentuje Związek na terenie hufca,
- 2) wykonuje uchwały konferencji i rady hufca oraz uchwały i decyzje władz wyższego stopnia,
- 3) ustala wewnętrzną organizację pracy hufca,
- 4) nadzoruje pracę podległych jednostek oraz udziela im pomocy,
- 5) organizuje działalność programową hufca w zakresie ustalonym przez konferencję i radę hufca,
- 6) organizuje kształcenie kadry instruktorskiej dla podległych jednostek organizacyjnych,
- 7) prowadzi gospodarkę hufca,
- 8) opiniuje kandydatów na drużynowych i komendantów związków drużyn oraz instruktorów kierujących podstawowymi jednostkami organizacyjnymi,
- 9) wykonuje inne funkcje określone w statucie oraz przekazane przez konferencję i radę hufca.

§ 90. 1. Komisja rewizyjna hufca jest organem kontroli Związku na terenie hufca, odpowiedzialnym przed konferencją.

2. W skład komisji rewizyjnej hufca wchodzi 3—11 członków.

3. W sprawach dotyczących działania komisji stosuje się odpowiednio postanowienia § 68 ust. 3 i 5.

§ 91. 1. Komisja instruktorska hufca w składzie 3—9 osób jest organem orzekającym w sprawach instruktorskich, odpowiedzialnym przed konferencją.

2. W sprawach dotyczących działania komisji stosuje się odpowiednio postanowienia § 69 ust. 3 i 5.

VIII. Fundusze, majątek, gospodarka

§ 92. 1. Majątek ZHP stanowią jego fundusze oraz prawa i składniki majątkowe, a w szczególności:

- 1) składki członkowskie,
- 2) ruchomości i nieruchomości,
- 3) darowizny, zapisy i spadki,
- 4) dochody z własnej działalności,
- 5) dochody z majątku Związku,
- 6) dotacje i inne środki przekazywane na prowadzenie zadań i akcji zleconych przez organy państwowe i samorządu terytorialnego oraz jednostki gospodarcze.

2. Wysokość składek członkowskich ustala Rada Naczelna ZHP.

3. Nabywanie, zbywanie i obciążanie nieruchomości oraz przyjmowanie darowizn i zapisów należy do uprawnień Głównej Kwatery ZHP lub upoważnionej przez nią komendy harcerskiej.

§ 93. 1. Dla realizacji celów statutowych ZHP prowadzi działalność gospodarczą, w tym wydawniczą, posiada własne jednostki gospodarcze oraz uczestniczy w działalności innych podmiotów gospodarczych.

2. W ramach wychowania gospodarczego podstawowe i inne jednostki organizacyjne ZHP mogą podejmować, zgodnie z obowiązującymi przepisami, stałą lub doraźną działalność gospodarczą. Podjęcie działalności wymaga pełnomocnictwa odpowiedniej władzy wykonawczej Związku.

3. Szczegółowe zasady prowadzenia działalności gospodarczej określa Główna Kwatera ZHP.

4. Jednostką ZHP powołaną do organizowania turystyki harcerskiej jest Biuro Usług Turystycznych ZHP „Harctur”.

§ 94. 1. Majątek ZHP służy działalności statutowej Związku.

2. Właścicielem majątku jest Związek. W jego imieniu zarządza majątkiem Naczelnik i Główna Kwatera, a komendanci i komendy harcerskie oraz inne jednostki organizacyjne ZHP — w zakresie i na zasadach ustalonych przez Główną Kwaterę.

3. Osobami upoważnionymi do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych w imieniu ZHP są: Naczelnik ZHP i jego zastępcy oraz odpowiedzialnie w imieniu centralnych jednostek organizacyjnych i gospodarczych: komendanci lub kierownicy tych jednostek i ich zastępcy, a w imieniu komend harcerskich: komendanci i ich zastępcy, a także ustanowieni przez te osoby pełnomocnicy — w granicach ich upoważnienia.

4. Przy dokonywaniu czynności prawnych zobowiązujących i rozporządzających o wartości przekraczającej kwotę ustaloną przez Główną Kwaterę do skuteczności oświadczenia woli wymagane jest współdziałanie dwóch osób.

5. Udzielenie pełnomocnictwa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 95. 1. Działalność finansowo-gospodarcza Związku realizowana jest na podstawie uchwalonych budżetów na rok kalendarzowy.

2. Szczegółowe zasady prowadzenia działalności finansowo-gospodarczej Związku określa Główna Kwatera ZHP.

§ 96. W razie rozwiązania ZHP, majątek Związku przechodzi na własność Skarbu Państwa.

IX. Postanowienia końcowe

§ 97. Naczelnik ZHP i komendant chorągwi jest kierownikiem zakładu pracy dla wszystkich pracowników zatrudnionych w podległych im jednostkach.

§ 98. Sprawy określone w statucie ZHP mogą być regulowane szczegółowymi przepisami tylko wtedy, gdy statut tak stanowi, wyłącznie przez właściwe władze i w granicach statutowego upoważnienia.

§ 99. 1. Uchwały w sprawie zmiany statutu podejmuje Zjazd ZHP większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy delegatów.

2. Uchwały w sprawie zmiany nazwy, połączenia z inną organizacją i rozwiązania ZHP podejmuje Zjazd większością 3/4 głosów w obecności co najmniej 3/4 delegatów.